

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділей і руских свят о год. 4-ій пополудні.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Колерника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надсланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Заява правиці.

(+) В четвер зібрали ся члени виконуючого відділу правиці і їх заступники під проводом свого предсідателя Яворского. А іменно явили ся з католицко-німецького клубу: Діпавлі, Катрайн, Фукс і Ебенгох; з клубу пок. Фалькенгайна: Трайінфелс і Гавгвіц; з чеської-великої посілости: Пальфі і Шварценберг; з чеського клубу: Енгель, Пацак, Кайцль і Странский; з польского кола: Яворский, Білінський і Дідушицкий; з румунського клубу: Гормузакі (замість Лупула); з славянського союзу: Барвіньский, Повше і Вукович (замість Булята). Засіданє тривало від 4 до 7 години.

Предметом розправи на сїм засіданю була зміна міністерства і політичне становище парламентної правиці. В розправі промовляли майже всі члени виконуючого відділу і з усіх сторін з великим натиском підношено потребу дальшої єдности правиці. З чеського боку вказувано на великі трудности, які вийдуть із знесеня язикових розпоряджень, а зїзд мужів довірїя молодоческого сторонництва дня 8. с. м. буде займати ся сею справою і там западуть відповідні ухвали що до становища молодоческих послів. Однак з їх сторони будуть принесені всі можливі жертви задля удержаня одноцільности і єдности правиці, хоч знесенє язикових розпоряджень викличе в чеськім народі глибоке зворушенє.

Розправа обертала ся головно около двох задач, які перед собою тепер має правиця, а іменно: успокоєнє парламенту для хосенної законодатної роботи і полаганя язикового спору. Що до язикового питання, то проявив ся загальний і однодушний погляд у виконуючїм відділі, що язиковий закон повинен як найскорше бути предложений в радї державній, щоби

усунути замішанє і прогалину, які повстануть по знесеню язикових розпоряджень. Супроти вістий, які появили ся в часописах, що правительство має думку внести в радї державній начерк язикового закона лише для Чех (а після деяких днівників і для Моравії), висловили ся особливо заступники чеського народа як і славянського союзу дуже рішучо супроти такої латанїни, а домагали ся язикового закона для всіх коронних країв Австрії. Іменно також п. Барвіньский, згоджуючись в тїм з заступниками чеського, словїнського і хорватского народу, заявив, що і Русини мусять рішучо домагати ся справедливої полагоди язикового питання законом обнимаючим всі коронні краї австрійські, бо инакше не дійдемо до язиково-народних відносин. Замітно також, що і з сторони католицко-німецького клубу др. Катрайн заявив ся дуже рішучо за удержанє єдности правиці як і з кола польского Білінський і Дідушицкий.

По переведенї розправі ухвалено одноголосно таку резолюцію: «Сторонництва правиці остають і на дальше в союзї і рішають ся своєю спільною програму здійснити. Будуть они особливо змагати до остаточної полагоди язикового спору на основі конституційно запорученої рівноправности всіх народів Австрії, як і до утвореня правительства відповідного відносинам більшости.

Ся ухвала оповіщена яко заява правиці висловлює передовсім, що правиця і надалше остає в союзї, і що жадне сторонництво не почне нічого скрайного на свою руку, отже, що молодочехи не зложать мандатів і не розпочнуть обструкції, що Коло польске не заключить союзу з лївицею, що католицкий клуб німецький не вискочить з більшости і все можливе робити буде для переведеня порозуміня, тай

що Русини і злучені з ними полудневі Славяни будуть змагати з більшостию до полагоди язикового питання законом для всіх країв австрійських.

Виходить з сего дальше, що всі сторонництва правиці бажать конституційно-парламентарної полагоди всіх справ державних, а передовсім язикового питання на основі запорученої законами рівноправности всіх народів австрійських, а в тїй цілі будуть домагати ся утвореня правительства правиці яко відповідного відносинам парламентної правиці.

З сєї ухвали виходить дальше, що правиця уважає теперішній урядничий кабінет лише хвилевим, а становище супротив него зазначить, скоро з почином ради державної зберуть ся у Відні поодинокі клуби правиці.

Сею заявою правиця висловила перед сьвітлом, що она хоче справи державні і заступленої в нїй більшости населеня полагоджувати парламентарно в дусї давних австрійських традицій, котрі она ще зберегла. Можна сподівати ся, що при єдности і розумнім діланю правиці вспіє она поборити всі трудности і розвине госенну діяльність.

Наша домова лектура.

Допись з села.

Живем — живем — своїм житєм... засьпівав я собі, коли надїшли сегодїшні понурї днї, та й післав до двора за якою небудь книжкою, щоби як-так заповнити досить вже довгї вечерї. І от — от дістав я кілька томів повісти Корженевского. Розуміє ся — прочитаю я, опісля прочитає жінка — а далі і дочка рве ся, бо на селі і тільки розривки.

От, сїв я, тай думаю прочитавши книжку: патріотизм «od morza do morza». Менї великому

16

ГЕРГАРТ ГАУПТМАН.

„ГАНУСЯ“.

(Конець).

ГАНУСЯ.

(шепча з поважанєм):

Сьвятий, сьвятий!

ЧУЖИНЕЦЬ.

Я знаю про всі твої терпіня і болі.

ГАНУСЯ.

Любий, любий...

ЧУЖИНЕЦЬ.

Встань.

ГАНУСЯ.

Твоя одїж без плями, а я така грїшна.

ЧУЖИНЕЦЬ.

(кладає праву руку на голову Ганусї):

Отсим здоймаю з тебе всю нпзоту, що вяже тебе зі землею. (Підносить з лагідною силою її лице і доторкаєт ся її очий). Твої очі обдаровую вічним сьвітлом. Най зійде на вас сонце сонць. Най зійде на вас вічний день від ранїшньої зорї до вечірнього змерку, від вечір-

нього змерку до ранїшньої зорї. Най зійде на вас все, що лише сьвітить: Синє море, синє небо і зелені ниви — на віки. (Доторкаєт ся її вух): Обдаровую твої вуха, аби чули всі сьпїви мільонів ангелів у мільонах божих неб. (Доторкаєт ся її уст): Сим розвязую тобі язик і кладу тобі в уста твогого духа і свогого духа і духа всевишнього Бога.

ГАНУСЯ.

(дрожить на цілїм тілі і хоче встати. Однак немов під надміром роскоші не може зробити сього. Зворушена глибоким стоконами і плачом криє голову на груди чужинця).

ЧУЖИНЕЦЬ.

Сими сльозами змиваю твою душу зі сьвітлого пороху і ран. Твої ноги піднесу понад божї зьвізди.

(Тепер він говорить при лагідних звуках музики, тримаючи руку над головою Ганусї. В часї його мови являють ся в дверех ангели: малі і великі хлопці з кадильницями в руках пристроюють хату у килими і цьвіті).

ЧУЖИНЕЦЬ.

Нема над небо кращого вінця:

Спокою й щастю нема там кінця.

(Арфи грають зразу тихо, потім голосно і повними звуками).

З мarmору там стїни, зі золота дах,

Червоне воно лєсь у срібних чарках.

На вулицях білих росте цьвітів тьма

На вежах весільний все гомін луна.

І зелїнь як в маї, у ранній весні

І блющі зелені і рожї ясні.

Дванайцять лебедів, біленьких як сніг,

Тріпоче перцями у крилах своїх.

Летять вони бисто в повітрі яркім,

Пахучім від цьвітів, від сонця жаркім,

Кружляють у вічно сьвяточнім бігу —

Крилця їхні пісню сьпївають сумну.

Дивлять ся на землю, на небо сьвяте

А зелїнь цьвітуча за їми прине.

І ходять там в одїжі білій сьвятї:

Щасливі ті землі, щасливі краї!

У морі червоне вино там плыве,

Вони в ньому тіло купають сьвяте.

Нурають ся тіла в блискучїй піні

Вкривають їх барви промінї яркі

Потім они з філії вискакують знов,

Біленькі, бо змила Ісуса їх кров.

(Чужинець звертаєт ся до ангелів, що скінчила свою роботу. Вони зближають ся з несьмілою радістю і щастєм і стають коло Ганусї та чужинця в півкрузі).

патріоти, котрому польська політика мало не половину печінок з'їла, видалась та польська «жилка» декотрих героїв повісти не так страшна, а навіть цілком природна. Гм! то бо ті польські письменники не такі лихі люди, коли ходять о Русина. Покійний Садик-Паша, котрого можна би узнати патроном Русинів-перевертів, доказав чорним на білім, що були такі Козаки-Русини, що радо для Польщі і для шляхотських привилеїв хотіли виточити послідню каплю крови, а брідський автор многих повістей каже в своїм безіменнім Тадеушу, що провідною гадкою козака Максима єсть вірна Ляхам служба -- і сю заповідь лишає він своєму синові...

От і змяк мій патріотизм, підшитий огірченням задля теперішних політичних обставин. На се конто я собі повторю ще «Вернигору» і кілька українських повістей незабутнього Архиперевертня — може — колись вироблює ся на порожнього... Русина.

Але що там рухати покійних! Нехай спочивають... нехай їм стане земля пером...

Я почав переглядати оголошення з зазивом до передплати ріжних видавництв польських.

Господи! якшеж се дешеві ті видавництва. За 27½ крейцара що тиждня один том. Друге видавництво: за 9-60 рублів газета польська з 12 аркушовим томом повістей кожного тиждня в додатку до газети!

А що подають! Різне! Всяку всячину: і оригінальне, своє, і переклади, і наукове і забавне. Єсть там і січка і полова, єсть і пашне, але є і зерна золотої пшениці. І то все за так дешеві гроші! І дивував ся я, чому леда економ, лівничий et tutti quanti, котрим не вижити би, — як би не певна їх максима, мають свої домові бібліотечки, котрими охотно огощують бідних руских святих яко душевним кормом. — Правда, що важну ролю грають у сих Поляків ще иньші мотиви. В кожного Поляка, що хоч трохи почуває ся до інтелігенції, мусить бути своя часопись і якесь видавництво повістей, коли Русин хочби з академічним образованием не думє про нічо иньшого, як про погоду політику, митрополита і — Барвіньського. Сю загадку легко розв'язати! Економ не має докінченого образования, а н. пр. я, священник — укінчив університет, маю патент на образованого чоловіка. Тож економови треба учити ся і дальше кінчити своє образование — а я вже готов! А що до забави, розривки і забуття часу маю на се сусідів всякого «закала» празники і соборчики, котрих они не мають! А що до моїх дітей?! то они всюди зо мною бувають, тож бавлять ся так як і я, а синів предсі я даю до

шкіл — де приготовлюють ся до науки університетської.

Жарт на бік! але довго нам бути ще пастухами чужої череди — довго нам ще не вивітріє Польща з руских домів і довго ще будемо мусіти обходити ся чужою лектурою, бо своєї Біг дасть. А могли-б ми легко прийти хоч не до великої але знатної змістом бібліотеки, коби лиш ми змогли порозуміти сей інтерес та й не переносити борби політичної на поле літературне.

Нам потреба лиш одного такого видавничого товариства, котре би взяло ся до систематичного видаваня бібліотеки, але не так, як се робить ся доси. В нас треба установити передплатну ціну, за котру ми одержували би річно 52 томів ріжної лектури. Діла оригінальні нехай друкує «Науковий Літературний Вістник» а слабші з них нехай тиняють ся по фейлетонах, а за те в книжках подавати переклади, котрих лекше добути і їх видаванє упорядкувати.

Маємо днесь кілька часописий політичних що виходять щоденно. Політичного та економічного матеріялу для них до друку днесь за мало, щоби ними виповнити всі шпальти, бо хоч в нас політиків і економістів мало не по два на кожду голову руску, так не всі они беруть ся до пера, щоби своїми гадками поділити ся зі світом — бодай руским. Часописи так помагають собі фейлетонами малими і великими — ріжними переписками та збиранєм всяких найнеімовірніших сплетень. Для осолоди свого публіцистичного життя бавлять ся редакції ріжними «делікатними» нап'ястями — одна на другу.

Фейлетони деяких часописий суть часами знамениті — особливо з перекладів. Згадати лише за фейлетони «Народної Часописи», що відзначають ся гарною мовою і добром матеріялу. Такі повісти, як: «Бен Гур», «Остров з закопаними скарбами», «О спадщину», «Мамин син» — пропали в політичній бібулі. Колиб яке видавництво, або й теперішня «Спілка видавничача» схотіла була користати з тих фейлетонів, була би ся вельми прислужила рускій суспільности, котра мала би дешеву книжку і гарну повістку в рідній мові.

Ба коли в нас політично-партийна пристрасть розтягає ся і до фейлетонів і до перекладів з чужих мов. І саме собою розуміє ся, що се до живого допекло би провінціального політика, колиб єму прийшлось читати ц. к. фейлетон, бо з ц. к. часописи передрукований. Думаєм, що то хіба в нас подібні чувства політичні і так широко розвинені. П. Ю. Насальський видає вже кілька літ свою бібліотеку для молодіжи. Гарне діло — але... Чи не ліпше було би сему панови взяти ся до перекладів і

подавати молодіжи інтересні повісти авторів широко в Європі званих — от хочби самих Робінзонів (а є їх ріжного рода кільканадцять), описи подорожий, відкрить, Верного, Араґа і т. п. Що рвати ся до оригінальних річий, колиж се нераз така слабина, що не видержує найлекшої критики!? Пощо пхати в друк байки, що не мають в собі ні інтересу, ні науки?!

Попри тім видавництво се єсть досить дороге, бо випадає по 6 кр. за аркуш друку — а п. Насальський міг би за гульдена в двоє тільки подати. Ми розуміємо, що рускі видавництва мають більше відбирателів як передплатників і одні мусять за других платити — але єсть на се спосіб, а той 1-е без гроший нікому не накидати ся, а 2-е: подавати таке, що вартне передплати. За добрі і інтересні книжки кождий охотно заплатить.

Тож нехай Спілка видавничача возьме ся до роботи, нехай упорядкує якийсь періодично свої виданя і нехай установить річну передплату а нехай не змушує охочих на єї книжки до шуканя по часописях, яка книжка вийшла, кілько коштує і куди за нею писати? Так роблять у иньших народів, нехай і в нас так буде. Инакше нехай наймає кольпортерів, котрі би хоч на станциях залізничих — коли вже не по селах — показували нові плоди руского пера і їх продавали.

Сею методою, що доси, не живо ми випремо ріжні в чужій мові писані повісти з під рускої стріхи і довго-довго ще будемо змушені запозичати ся на лектуру по дворах і економіях, а наші родини, що доповнюють своє образование домовою лектурою і то лектурою нерускою, будуть завжди недомагати душевно і богато уплине води пахучою Полтвою, заким они почують ся своїми — на своїм.

Сих кілька слів піддаю під розвагу членів видавничої спілки, та й всіх тих людей, котрим образованє наших родин лежить справді на серці. Тільки не спиняти з роботою!

Селюх.

НОВИНИ.

— Сумною вісттю ділимо ся з нашими читателями: Францішек Ржегорж помер вчера в Празі. Був се великий приятель Русинів, що свою приязнь і любов до нашого народа оказував не лише словом, але також ділом. Майже цілу Галичину вехідну об'їхав він, пізнавав жите нашого народу, єго звичаї і обичаї та був довгі літа єго знаменитим етнографом в чеській журналістиці. Чеський музей доповнював він незвичайно совістно богатствами етнографічними нашого народу, а крім того заложив він там окремі відділи для руских видавництв. Яко чоловік незвичайно скромний і симпатичний, він єднав собі серця всіх, що єго пізнали. В руских домах був він все наймилішим гостем. З смертю єго опорожнило ся мабуть на довгі літа в чеській прасі місце совістного і трудолюбивого письменника, що познакомлював чеський світ з нашою культурою. Заки успіємо подати ширші вісти про жите і значіє Покійного, кличемо з щирим жалем: Честь Твоїй памяти Брате, Славянине! Руский нарід буде Тебе памятати і шанувати! Пером Тобі земля!

— О. Данило Танякевич скликає на день 24 с. м. віче руского духовенства до Львова з такою програмою:

- А) Справи церковно-засадничі:
  - 1) характер церковних урядів парохіяльних і правне становище духовенства;
  - 2) характер правний книг метрикальних і язык метрик;
  - 3) переписка урадова і становище духовенства супротив розпоряджень пп. Намістника і Президента суду вишого.
- В) Справи церковно-правної організації:
  - 4) справа сотрудників;
  - 5) справа поділу посад душпастирских на кляси;
  - 6) справа патронату.
- Г) Справи церковно-економічні:
  - 7) утворенє фондів на будови і підмогу наших церков, взядно справа зросту і розвитку тов. с. Ап. Петра;
  - 8) утворенє фондів для ухиленя конкуренції зі сторони парохіяня.
- Д) Справи станові:
  - 9) справа intercalare;
  - 10) дальші заходи правні для безпеки вдів і сиріт;
  - 11) справа організації вдовичо сирітских фондів;
  - 12) справа кредиту;
  - 13) справа приходских господарств.

— Варварство. З Бродів одержуємо таке шисьмо: Всяке вже в нас бувало, — але такого

Зі своїми льнами ходіть райські діти!
Ви любі голубки ходіть-по сюда,
Прикрийте се хоре збідоване тіло
Зморозене зимном, спалене жаром
Та легко, поволи, аби не вразити;
Злетіть потім тихо, без лопоту крил,
Несіть понад ниви в місячнім світлі
Несіть понад райські пахучії цвіті,
В холодній сьвятині її положіть. —

МАЛА ПЕРЕРВА.

Коли там спочине на шовковім ліжку,
Змішайте у ванні криничную воду
З червоним вином й молоком антилюпи,
Й скупайте і в білій мармурній ванні
Наломіть повно гарних віток цвітів:
Жасмину й бозу покритих росою,
Чистими сими каплями роси
Покроїть тіло, відсвіжіть його.
Мягоньким шовком потім обсушіть
Ніжно, проворно, як листя лелії.
Вина їй запів у золотій чарці
В якій тримаєте овочі дозрілі. —
Суніці сонця жаром спалені,
Малини повні солодкої крови,
Мягонькі брескви, золотий аванас,
І помаранчі жовті подайте їй в мисці
Блискучій, ясній, як зеркала шкло.
Уста най скроплять і врадують серце
Найкращі твори ранньої весни.
Очі най блиском поять ся кімнат.
Нехай вона ходить по нивах зелених,
По пестро цвітучих рожах, гіяцинтах.
Над нею широке нехай тремтить листе

Зеленої пальми, що в сонці купаєсь.
На ниви маком червоним покриті
Зверніть її бідні заплакані очі,
Де ангели божі грають ся весело
В ясних промінях ранішнього сонця.
Най музики звуки чарують їй сенце.

АНГЕЛИ,

(співають хором):

Несем тебе там, де все цвіте май
Несем в неба край.
Несем в неба край!

(В часі співу ангелів стемнюєть ся на сцені. Спів слабне, слабне... розпливаєть ся. По хвилі показуєть ся світло і знова видко кімнату в домі убогих, а в ній вьсо так, як було перед появою. Гануся лежить знова в ліжку як бідна хора дитина. Доктор Вахлер похилив ся над нею з тетескопом; Монахиня світить йому сьвічкою і дивить ся на нього трівожно. Нарешті спів замовкає цілком.)

Др. ВАХЛЕР,

(випрямовуєть ся і каже):

Ваша правда.

СЕСТРА МАРТА.

Умерла?

Др. ВАХЛЕР,

(притакує сумно головою).

Умерла.

такі не бувало. Брідський суд засудив недавно жінку, Химку Чорнобай з Дубя на 5 днів арешту — менша о се, за яку провину. Химка зголосила ся в своїм часі до відбуття кари, взявши з собою дитину кількамісячну — при груді. Профос арешту нагнав її, кажучи, що з дитиною не може арешту відсиджувати, а відбуде кару аж дитину відлучить. Але за довго було ждати п. к. судови, аж се наступить, тож не розпитуючи, чи дитина вже дозрла того часу, коли буде могла пійти на «власний хліб» — вислав жандарма, щоби матір дев'ятимісячної дитини спровадив до арешту «з парадом». Здає ся, що ходило тут о докученя виноватій, бо як раз сего тижня випадав празник в родиннім селі Химки. Даремно жінка просила ся, щоби жандарм забрав її з дитиною і не хотіла з дитиною розлучити ся, — жандарм без церемонії дитину відніс до вийта, а Химку повів на празник. На нещасте вийт, хоч дуже добре розуміє ся на штудії саяна, но в тій штудії він функціонує як дитина, а ніколи як мати — котру ему заступає громада, віддав дитину батькови, що єсть бідним зарібником і служить сторожом в дворі. Батько носив ся з дитиною по свояках і сусідах, і дитина зл один день ссала не одної мами груди, але з кількох, но на ніч випадало її постити. Ледво перемучив ся батько першу ніч, але другої доби не міг з дитиною видержати і раненько побіг до Бродів — до мами. Но тут его не допущено; він вдав ся з просьбою до суду, до «презеса» і сендзього — та дарма. Зрозуміли інаше в суді дитину і забрав ся в свояси. Але відного телеграфу на сьвіт — а поліціянти в Бродях? *Stans p de* одержує засуд на 24 годин арешту — розуміє ся без права рекурсу — і его ведуть до келії. Дитину приділено до матери на цілу добу... По 24 годинах вложено ему на руки дитину і відано его під дружбу двох поліціантів, що его вивели ген аж за місто — щоби борони Боже знову не полишив дитину в суді і не стягнув на себе подвійного числа годин арешту. От таке в нас буває. Питаємо ся, чи се повинно діяти ся на склоні XIX. віку? Якеж оно нелюдске!

— **Увільнене убийниці.** Вчора відбула ся перед судом присяжних у Львові розирава против матери, що убилла свою дитину. Бідна жінка гинучи з голоду вкинула малу осьмимісячну дитину до ріки, бо не могла дивити ся на її муки. Її життя дуже сумне, а на жаль, таке, що часто про него чуємо. Она служила колісь в дворі. Була гарною дівчиною. В дворі став дідич вітцем її двоїх дітей. Тоді вело ся їй не зле. В недовзі дідич умер а її видалено з двора вже з трьома дітьми, з котрих наймолодше числило вісім місяців. Она пішла в сьвіт з дітьми, та нікуди не дістала занятя. Почав ся голод і жебрічина. Лучало ся, що нещаслива через два дні немала до ні собі, ні дітям до уст вложити. Голод розстроїв її. Змучена найшла ся она над рікою і її філям віддала бідне дитя, що плакало з голоду. Перед судом признала ся до вини. По знаменитій обороні адвоката присяжні увільнили обжаловану від вини і кари.

— **Самоходи в Судані.** Самоходи зроблять небавом велику конкуренцію караванам африканським і трагарям. Як доносить *Temps* один з французких дневникарів, Фелікс Дібоа, задумує завести комунікацію самоходом на дорозі від Конакві до Нігра. Самохід має перебути ту дорогу в двох до трех днях. Мотор самоходу, зробленого в Франції є нафтовий. Самохід перебуває 8—10 кілометрів на годину і має їздити в погоду і в часі дощу. Склади нафти будуть збудовані по дорогах так, щоби її не бракло. Самохід перевезе 1000 кілограмів; нафта на просторони одного кілометра буде коштувати 11 сантимів. Дібоа виїздить до Судану, щоби там зробити пробу на просторі 400 кілометрів, а опісля задумує завести таку комунікацію на Мадагаскарі поміж Таматаве і Тананаріву.

— **Ошуст.** В місцевости Форніска коло Янова явив ся якийсь незнакомий чоловік до тамошного посесора млина, Е. Вакермана і став на службу яко челядник. По кількох днях віддав він мельникови до перехованя 500 злр. причім твердив, що се его випроцесована спадщина. Легковірний мельник вложив гроші до комоди, не числячи їх. Дня 29. мин. місяця позичив челядник від мельника 50 злр. і нове убрание, вартости 22 злр. Того самого дня велів він себе відвести на залізницю, почім пропав без вісти. Занепокоєний мельник оглянув на другий день гроші, що челядник віддав ему до перехованя і пересьвідчив ся по невчасі, що місто 500 злр. було там лише 10 злр., котрі були приліплені на пакеті по обох сторонах, а в середині находив ся чистий папір. Сего самого дня зголосив ся п. Оліярник, брат жінки мельника і оповів що ему також дав до перехованя сей сам ошуст так само приряджений пакет з мнимою сумою 500 злр. і що на то позичив в него 100 злр. В дійсности було в пакеті лише 10 злр. Єсть се добра наука для легковірних.

— **Цікаві колекції.** Один, славний нині, французкий дневникар велів оббити собі покій листами видавців і редакторів, що відсилали ему

рукописи, «жалуючи, що їх печатати не можуть». Славна співачка, Христина Нільзон має стіни свого будуару, виклесні нотами опер і пісень, котрими чарувала сьвіт а її убиральня витапелована рахунками готелів, в котрих замешкувала в часі своєї артистичної кар'єри. Один американський актор має комнату до куреня, оббиту рецензіями его виступів; прихильні справозданя оправлені в червені обвідки, неприхильні в шафірові. Та послідна краска переважає. Один з льондонських редакторів має «комнату автографів», білі стіни покриті єть власноручними підписами: Падеревского, Масканього, Сарасато, Решків, Мельби і т. п.

— **Про пок. проф. д-ра Михайла Борисікевича** помістив др. Ян Стасіньский (Познаньчик) шпиршу згадку в 226. ч. «*Dziennika Poznańsk-ogo*» (з 4. с. м.) п. заг. «*S. p. prof. Dr. Borysikiewicz*». Др. Стасіньский, ученик пок. Борисікевича в Градци, говорить про него дуже симпатично, тим більше, що представляє его за Поляка (каже о нїм, що «*zapali polski kaganiec wiedzy*», хоч небіщик по польски не писав, а в его біографії промовчав, що був сином сьвященника руского). Для житєписи пок. Мих. Борисікевича згадка д-ра Стасіньского має вартість, бо автор мітко схарактеризував небіщика яко чоловіка і яко професора. Др. Стасіньский наводить яко найважнійші твори Борисікевича: «О знятю катаракти у дорослих», «О офтальмоскопійних помічених у божевільних» і «О будові сїтчанки». Студіям над сїтчанкою при помочи мікроскопу віддавав усі свої зайві хвилі, та жаль, що смерть, заскочивши его, не дозволила ему скінчити нове, ширше діло в тій матерії.

— **Енергічна лікарка.** Серед Індиян племені Мокі панує від якогось часу така страшна віспа, що грозить винищенням цілого племені. Ратовано Індиян пожертвувала ся молода лікарка міс др. Марі Маке з Нового Йорку при помочи агронома висланого иравительством в цілі обзнакомлюваня Індиян з рільництвом. Лікарка заняла ся щепленем віспи, дезінфекціонованем хат, паленем одіжи і річий які лишили ся по хорих і мерцях. Індияни вірять, що хвороба походить від злого духа, якого можна побороти лише сьпівом і ріжними забобонними церемоніями. Міс Маке не журила ся поглядами Індиян на сесю справу, лише зібрала при помочи державного урядника ціле племя і почала щепити віспу. Індияни не опирали ся, бо уважали цілу справу за жарт. Дезінфекцію однак хат прийняли з недоволенням, що дійшло до найвишого степеня, коли лікарка почала палити одіж, постіль і ріжні річі. Лікарка однак не зразила ся сям, і довела до того, що дезінфекціоновано два індійські села, а мешканців пощеплено. Коли однак прийшла до третього села, вожди заявили, що не допустять її до себе. Всі ради і поясненя лишили ся без наслідків. Але лікарка не дала за виграну. Зателеграфована до Вашингтону о поміч і секретар війни Ротт віддав їй до розпоряджюности відділ війська. Таким чином зацелено віспу всім Індиянам. Хиба історія щеплення вісти не знає подібного випадку.

— **В Києві** вибух на днях великий огонь, недалеко нової пристані, в часті міста, званій «Падол». Згоріла одна велика дільниця, замешкана головно жидами.

— **Супруже Йокає.** Жінка славного угорского письменника є особою молодою. Тішить ся она незвичайною красою, а до того має великий драматичний талан. Она є дочкою машиніста жиди. Йокає пізнав її перед трема літами, коли она ходила ще до школи драматичної в Пенті. В часі торжества Петефі-ого виголосила она в літнім театрі в Буді апофеозу поета, написану Йокаєм. Небавом заангажовано її до театру в Пенті, яко артистку лірично-наївну. На ці вільні шлюбі Йокає не було нікого крім сьвідків і родичів молоді. Старий Йокає був в знаменитім гуморі. Коли бачив, що писар шукає в книжках за якимсь документом, ска ав жартом: «Чи бракує чого? з спокійною совістю упевняю вас, що вік служби військової для мене минув». Пан «молодий» одітий був в чорний сурдут, молода в чорну сукню. В літературних кругах угорских вість про супруже старого письменника не викликала радости, тому деякі дневники поминули її мовчанем, хоть ті що ближше Йокає знають, меньше повинні би ся тому дивувати. Єсть він незвичайно різьким чоловіком. Встає що дня о год. п'ятій і пише розділ повісти. Літа ему не тяжать. Він все веселий, меткий, тому можна ему простити, що по написаню великого числа фантастичних романів, забавив сам пережити бодай один...

— **Праця в фабриках тютюну.** «*Wiener Abendpost*» оголосила нові норми поділу праці, установлені міністром фінансів, які вийшли в життя від 1. с. м. в фабриках тютюну. Сесі норми, що будуть обовязувати зразу два роки, кажуть, що жінки має ся уживати лише до робіт, які відповідають їх фізичним силам; так само робітничу молодіж низше 16 років. Молоді робітники до 18 років мають ходити до промислової школи. Нормальний час денної праці не сьміє перевищати 10 годин. В неділю устає всяка праця. Праця в надпрограмових годинах має бу-

ти окремо плачена. В дні перед великими сьвятами робітники мають бути вільні ціле пополудне. Робітник, що мусить лишити ся дома по причині заразливої хвороби в родині, буде побирати таку платню, яку діставав би на випадок хвороби. Рішено далі, що робітників можна карати в дисциплінарній дорозі лише по точнім переведеню дисциплінарного слідства. Вкінці вичислено ті проступки, по причині яких можна прогнати робітника в дисциплінарній дорозі.

Не забудем!

Я бідний на сьвіт вже родив ся,
І доля моя вже така,
Як тільки о що я стараюсь,
Так з «квітком» відійду всегда.
І всюди неначе ся глумлять,
Таке то говорять мені:
«Пождїть ще! — як черга лиш прийде,
Й про вас не забудем ми — ні!»

Товариші мої давно вже
Зайняли високі місця,
Для мене одного чомусь-то,
Ніколи аванзу нема...
А де лише прийду впімнутись,
Так всюди говорять мені:
«Пождїть ще! — ак місце найдеть ся,
Й про вас не забудем, ми — ні!»

Влюбившись, я хтїв вже женитись...
Так чорт мені друга наслав,
Він скорше, чим я, осььвідчив ся
З шід носа мні панну забрав...
Я в плач! а ей батько: «не плачте!
Мож Бог дасть!» — говорять мені:
«Що в мене ще вродить ся доня,
Й про вас не забуду я — ні!»

Цікавий.

Наука, штука, література.

— **Будучність** ч. 7. з 1. жовтня 1899 містить: 1) На віче. — 2) Австрійска конституція а Русини. — 3) Про ірляндску справу. — 4) Науковий огляд: Про матеріалізм в історіозофії. — 5) Чи можлива у нас штука. — 6) Статистика руского населеня по містах і місточках в Галичині. — 7) Політичний огляд. — 8) Фейлетон: Торфовище — Оля Гансона.
Передплата на «Будучність» вносить до кінця 1899 р. 3 зр., а хто заплатить передплату одержить також всі попередні числа від 1-го. Адреса: Редакция часописи «Будучність» у Львові, ул. Длугоша ч. 21 П. поверх.

Посмертна оповідка

— **Др. Станіслав Федькович Гординський**, окружний лікар в Нараєві, упокоїв ся дня 27. вересня с. р. у свого свояка о. Воввудки, пароха в Подусіній коло Нараєва по довгій а тяжкій недужі в 32. році житя. Покійний був сином д-ра Гординського, повітового лікаря з Яворова. В. с. п.!

Телеграми.

Відень, дня 7. жовтня. Парлямент скликаний не на 17-го, як було в плані, але на 18. жовтня.

Вашингтон, дня 7. жовтня. Мак Кінлей рішив ся виголосити в найблизшій часі в ріжних місцевостях мови, в цілі попертя своєї поновної кандидатури на президента Сполучених Держав.

Відень, дня 7. жовтня. Президент нового кабінету, гр. Клярі конферував вчера з провідниками клубів, др. Катрайном, Ебенгохом, Повше, Ферянчіном, Берксом і Пальфі.

Відень, дня 7. жовтня. Розійшла ся тутки вчера поголоска, що королева англійска, Вікторія думає абдикувати. Причиною мала би бути намірена війна з Трансваалем, котрій королева противна, а до котрої пре наслідник престолоа, кв. Уельский.

Накладом

«українсько-рускої видавничої спілки»

вийшла досі:

1. Стефан Ковалів: Дезертир . . .	брош.	60	опр.	80	кр.
2. Ольга Кобилянська: Покори . . .		50		70	
3. Іван Франко: Поєми . . .		50		70	
4. Гю де Мопсан: Дика пані . . .		60		70	
5. Наталія Кобринська: Дух часу . . .		60		80	
6. Іван Франко: Полуїка . . .		50		70	
7. Кнут Гамсун: Голод . . .		90		110	
8. Леся Українка: Думи і мрії . . .		60		80	
9. Ст. Ковалів: Громадські промисловці . . .		60		80	

